

UCHWAŁA NR 168/2025  
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ  
z dnia 23 kwietnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Krajowa Partia Emerytów i Rencistów  
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 3, 4 i 7 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215)

**postanawia**

**odrzuć** sprawozdanie partii politycznej Krajowa Partia Emerytów i Rencistów o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. **z powodu** nieudzielenia wyjaśnień na pytania Państwowej Komisji Wyborczej, co uniemożliwiło stwierdzenie, że pozyskiwanie przez nią środków finansowych było zgodne z art. 24 ust. 1, 4 i 8 oraz art. 25 ust. 1 i 4a ustawy o partiach politycznych.

**Uzasadnienie**

Partia polityczna Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (EwP 49) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2023 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta z badania sprawozdania Partii w zakresie wpływów na jej Fundusz Wyborczy. Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie złożonego sprawozdania Partii oraz sprawozdania biegłego rewidenta, a także mając na uwadze pytania kierowane

przez nią w pismach skierowanych do Partii, których Partia nie podjęła, mimo iż były one awizowane (z dnia 19.06.2024 r., a także 17.10.2024 r. ,wysłanych także na adres e-mail), stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych (z wyłączeniem Funduszu Wyborczego) partia polityczna Krajowa Partia Emerytów i Rencistów wykazała, że w okresie sprawozdawczym nie pozyskała żadnych środków. We wszystkich pozycjach sprawozdania wpisano „0”.

Partia do sprawozdania dołączyła jedynie oświadczenie Pełnomocnika Finansowego o spełnianiu przez niego wymogów określonych w art. 35a ust 2 ustawy o partiach politycznych a także sprawozdanie wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą biegłego rewidenta z badania sprawozdania Partii w zakresie wpływów na jej Fundusz Wyborczy.

W okresie sprawozdawczym Partia nie miała otwartego rachunku Funduszu Wyborczego. Rachunek Funduszu Wyborczego Krajowej Partii Emerytów i Rencistów o nr 40 1160 2202 0000 0000 6084 2267, został zamknięty 11 kwietnia 2019 r., a pozostająca na nim kwota 1024,75 zł, została przekazana na konto techniczne w Banku Millennium S.A. o numerze 44 1160 2202 0000 0000 4315 0559, jak również środki z pozostałych rachunków Partii. Jak wynika z pisma Banku skierowanego do Partii 13 grudnia 2023 r., które Partia dostarczyła Państwowej Komisji Wyborczej w ramach badania sprawozdania finansowego jeszcze za 2022 rok, w związku z tym, iż Partia nie wypłaciła środków w ciągu 3 lat z konta technicznego banku, środki te zostały spisane w przychody banku, w związku z czym nie mogą one zostać Partii wypłacone. W odpowiedzi na stanowisko Banku, Partia w piśmie z dnia 21 grudnia 2023 r. poinformowała Bank, że nie zgadza się z jego interpretacją co do jej środków finansowych spisanych w przychody banku i zwróciła się o zwrot środków pieniężnych z konta technicznego banku. Partia podjęła zatem działania w celu odzyskania jej środków finansowych.

W związku z tym, że z dostępnych informacji nie wynikało, by Partia dysponowała środkami pieniężnymi, Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Partii z szeregiem pytań dotyczących tego w jakim zakresie wykorzystywany był lokal w którym mieści się siedziba Partii i czy ewentualnie generowało to koszty, a jeśli tak, to w jakiej wysokości i kto je ponosił, czy w okresie sprawozdawczym Partia udzielała odpłatnie licencji na wykorzystanie jej symbolu graficznego przez podmioty trzecie, czy w okresie sprawozdawczym Partia dokonywała zakupów z terminem płatności wydłużonym do ponad 30 dni, co stanowiłoby naruszenie art. 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, ponieważ oznaczałoby pozyskiwanie przez partię środków

finansowych z kredytu kupieckiego, który nie jest wymienionym w tym przepisie dozwolonym źródłem majątku partii jak również czy na koniec okresu sprawozdawczego Partii zostały zwrócone środki pochodzące z jej Funduszu Wyborczego, a które Bank, z powodu braku podjęcia tych środków z rachunku technicznego w okresie 3 lat, spisał w przychody Banku; w przypadku odpowiedzi twierdzącej wyjaśnienie, w jakiej wysokości i w jakiej formie środki te są przechowywane, ale także ewentualne potwierdzenie, czy Partia w 2023 roku posiadała Fundusz Wyborczy, nie posiadając w okresie sprawozdawczym otwartego rachunku bankowego dla tego Funduszu.

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza wskazała Partii, że zgodnie z art. 25 ust. 6-13 i art. 27a ustawy o partiach politycznych, od 1 lipca 2022 r. partia polityczna jest zobowiązana do prowadzenia i bieżącego aktualizowania rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000,00 zł, z wyłączeniem składek członkowskich oraz rejestru umów. Rejestry te mają być prowadzone w formie elektronicznej i udostępniane na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej utworzonej przez partię. Obowiązek ten dotyczy wszystkich partii politycznych, bez względu na to, czy w okresie sprawozdawczym wpłaty takie były dokonywane na rzecz partii, czy też nie, jak i bez względu na to, czy partia zawierała takie umowy, czy nie. Wykonanie obowiązku udostępnienia rejestrów wymaga posiadania przez partię strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej, prowadzonej zgodnie z wymogami art. 8 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i z przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. poz. 68). Publikacja rejestrów na stronie internetowej partii niespełniającej tych wymogów nie stanowi wykonania obowiązku ustawowego. W związku z tym zwrócono się do Partii o informację, czy Partia posiada stronę podmiotową Biuletynu Informacji Publicznej, prowadzoną zgodnie z wymogami art. 8 ustawy o dostępie do informacji publicznej i z przepisami ww. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jeśli tak, to czy w okresie sprawozdawczym były na niej udostępnione rejestry wpłat i umów, o których mowa w art. 25 ust. 6-13 i art. 27a ustawy o partiach politycznych, aktualizowane zgodnie z wymogami powołanych przepisów ustawy o partiach politycznych.

Oba pisma wysłane na adres Partii za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (z dnia 19.06.2024 r., a także 18.10.2024 r.) nie zostały przez Partię podjęte, jednak z przeprowadzonej rozmowy telefonicznej wynika, że pismo wysłane w wersji elektronicznej zostało odczytane. Mając na względzie nieudzielenie przez Partię

odpowiedzi na kierowane do niej pytania, uzasadnione jest przyjęcie domniemania, że w okresie sprawozdawczym Partia pozyskiwała swój majątek z niedozwolonych źródeł, tj. niewymienionych w art. 24 ust. 1, ust. 4 i ust. 7 ustawy o partiach politycznych, że pozyskane środki finansowe gromadziła poza rachunkiem bankowym, tj. niezgodnie z art. 24 ust. 8 wskazanej ustawy a także, że przyjmowała środki finansowe, jak również wartości niepieniężne z niedozwolonych źródeł, tj. od podmiotów innych niż od obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, czym naruszyła regulację art. 25 ust 1 i ust. 4a ustawy o partiach politycznych. Jak stwierdził Sąd Najwyższy, skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od osób fizycznych, ich przyjęcie od podmiotu innego niż osoba fizyczna narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 przywołanej ustawy stanowi podstawę do odrzucenia sprawozdania (postanowienia Sadu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04). W innym ze swoich postanowień Sąd ten wskazał, że jedną z istotnych gwarancji mających zapewnić skuteczną realizację zasady jawności źródeł finansowania partii politycznych (art. 23a ustawy o partiach politycznych), jest wprowadzony artykułem 24 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w sposób jednoznaczny i enumeratywny zarazem, wykaz dopuszczonych przez ustawodawcę źródeł finansowania partii politycznych, który doprecyzowany jest w art. 25 ust. 1 tej ustawy (postanowienie z 3 października 2002 r., III SW 21/02). Przyjęcie przez partię polityczną korzyści majątkowych z nieznanego, niedozwolonego źródła stanowi naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. To stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej potwierdził już w 2004 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 17 września, III SW 38/04 (por. także postanowienie SN z 22 września 2006 r., III SW 23/06, postanowienie z 14 października 2008 r., III SW 10/08 i postanowienia z 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

A zatem również te naruszenia, stosownie między innymi do regulacji przywołanej w postanowieniu Sądu Najwyższego, tj. do regulacji art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4, ale także pkt 7 ustawy o partiach politycznych przesądzają o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania partii politycznej. Mając na względzie to, że w stosunku do wykazanych we wszystkich pozycjach sprawozdania Partii wartości zerowych, każde pozyskane, przyjęte lub gromadzone przez partię z naruszeniem art. 24 ust. 8, art. 25 ust. 1 czy art. 25 ust. 4 ustawy o partiach politycznych, środki finansowe, czy wartości niepieniężne, przekraczają 1% ogólnej kwoty przychodów partii politycznej – jeśli przychody partii w okresie sprawozdawczym nie przekroczyły 1 000 000 złotych, lub 0,1% ogólnej kwoty

przychodów partii politycznej – jeśli przychody partii w okresie sprawozdawczym przekroczyły 1 000 000 złotych, a zatem przekraczają wartości, o których jest mowa w art. 38a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o partiach politycznych, jako o tych, których nieprzekroczenie pozwala na przyjęcie sprawozdania partii ze wskazaniem uchybień, sprawozdanie to, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3, 4 i 7 ustawy należało odrzucić.

Co istotne, jeżeli nie został spełniony warunek określony w art. 38a ust. 1 pkt 2 ustawy o partiach politycznych, w przypadku naruszenia przez partię przepisów art. 24 ust. 8, art. 25 ust. 1, art. 25 ust. 4a tej ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza zobligowana jest do odrzucenia tego sprawozdania.

Należy wyraźnie podkreślić, że w tego typu sytuacjach regulacje prawne nie pozostawiają żadnej swobody działania Państwowej Komisji Wyborczej. Narzucają one konkretny tryb jej działania oraz sposób zakończenia postępowania. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia niż wynikające z art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 3, 4 i 7 ustawy o partiach politycznych narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Należy także wyraźnie zaznaczyć, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe i wartości niepieniężne pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Obowiązku tego partia polityczna Krajowa Partia Emerytów i Rencistów nie wypełniła.

Ponadto partia polityczna Krajowa Partia Emerytów i Rencistów w okresie sprawozdawczym nie dopełniła obowiązku prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru

umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy. Partia nie widnieje wśród podmiotów zarejestrowanych w <https://www.bip.gov.pl/>, jak i w <https://www.gov.pl/web/bip>. To uchybienie, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, postanowiła jak w sentencji.

**Od niniejszego postanowienia partii politycznej Krajowa Partia Emerytów i Rencistów przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.**

Przewodniczący  
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak  
(dokument podpisany elektronicznie)